

Motion till riksdagen

1987/88:Bo4

av Agne Hansson m. fl. (c)

med anledning av proposition 1986/87:168 om slopande av räntebidrag vid överlåtelse av allmännyttiga bostadsföretag eller sådana företagsbostadsbestånd m. m.

I proposition 1986/87:168 föreslås att räntebidrag inte skall lämnas för de lån som tas över av den nye ägaren när ett allmännyttigt bostadshus överläts. Vidare föreslås att räntebidrag inte skall lämnas för de lån som beviljats ett allmännyttigt bostadsföretag om kommunens bestämmande inflytande i företaget upphör.

Motivet för förslaget anges av föredraganden vara de diskussioner som förekommit i en del av landets kommuner om att avveckla allmännyttiga bostadsföretags verksamhet genom försäljning av bostadsbeståndet eller företaget. Vissa försäljningar har redan skett och föredraganden hävdar att omfattande överlåtelser av allmännyttiga bostadsbestånd riskerar att skada bostadsförsörjningen.

Propositionens förslag innebär bl. a. att det i praktiken blir omöjligt att ombilda yngre allmännyttiga hyreslägenheter till bostadsrätter.

Centerns syn

De allmännyttiga bostadsföretagen spelar en avgörande roll för utvecklingen av en social bostadspolitik. De ägs och drivs utan vinstsyfte. Det s. k. bruksvärdessystemet innebär vidare att allmännyttan är normerande för hyrorna på den lokala hyresmarknaden. Hyrorna fastställs enligt självkostnadsprincipen.

Gällande regler medför även att ett aktiebolag eller en stiftelse endast kan godkännas som allmännyttigt bostadsföretag om kommunen tillskjuter hela grundkapitalet och utser samtliga ledamöter i företagets styrelse. Allmännyttan blir därigenom ett instrument för kommunen att kunna reglera tillgången på bostäder på bostadsmarknaden.

Allmännyttan unik

Den svenska allmännyttan har en unik ställning internationellt sett. Vart femte hushåll i Sverige bor i ett allmännyttigt bostadsföretag. I de drygt 850 000 lägenheterna som allmännyttan har bor 1.6 miljoner människor. Lägenheterna upplåts med hyresrätt. Det innebär att de är lättillgängliga för dem som inte har kapital att köpa en bostad eller på annat sätt för en längre tid vill binda sig för en bostad. Allmännyttan främjar därmed rörligheten på bostadsmarknaden. Det är särskilt viktigt i sådana områden som t. ex. i Stockholmsområdet där bristen på lägenheter för närvarande är mycket stor.

Genom sin uppbyggnad och omfattning har också de allmännyttiga bostadsföretagen blivit ledande för hyresgästinflytande i landet. Det här gör sammantaget att de allmännyttiga bostadsföretagen är särskilt viktiga som instrument för att utveckla en social bostadspolitik.

Förnyelse

För att den sociala bostadspolitiken skall kunna utvecklas krävs det att allmännyttan kan utvecklas. För att förnya bostadsbeståndet, utveckla nya bostäder och experimentera måste allmännyttan såväl som andra fastighetsägare kunna avyttra fastigheter för att få loss kapital till förnyelse. Det förhindras med den åtgärd bostadsministern nu föreslar. Det finns således en stor risk att utvecklingen för en social bostadspolitik nu kommer att stagnera om regeringens förslag vinner riksdagens bifall.

Propositionens förslag är märkligt även ur andra synpunkter. Genom förslaget vägras hyresgästerna förvärva de bostäder som de bor i. För att det i framtiden skall bli möjligt för dem att övergå till bostadsrätt måste de söka sig till äldre hus eller nyproduktion av bostadsrätter. Det kan bli en dyr lösning såväl för de boende själva som för staten. Ofta ökar engagemanget för det egna boendet om de boende själva tillåts äga sina bostäder. Det engagemang för boendet hos de boende själva som är så viktigt att slå vakt om kan gå förlorat när flertalet av allmännyttans hyresgäster på detta sätt förvägras att äga sin bostad.

Valfrihet i boendet

Det ter sig också märkligt att det skall vara fullt möjligt att ombilda till bostadsrätter i andra fastigheter än i allmännyttan. Det borde vara självklart att skapa så lika förutsättningar och likartade regler som möjligt för alla boende på bostadsmarknaden. En valfrihet hos de boende kan bara uppnås om det finns en välavvägd tillgång på bostäder i samtliga upplåtelseformer. En sådan balans kan endast skapas med rörlighet vad gäller förvärv och överlåtelser.

Decentraliserat inflytande

I dag finns det ett klart behov av att decentralisera uppgifter och beslutanderätt från central till lokal nivå. Olika lösningar prövas på område efter område för att åstadkomma detta.

När det gäller bostadspolitiken gar nu bostadsministern motsatt väg. Genom att det i praktiken blir omöjligt för kommunala bostadsföretag att avyttra allmännyttans yngre bostadsbestånd till de boende, begränsas den kommunala handlingsfriheten. En sådan förmyndarattityd över den kommunala verksamheten är djupt olycklig.

Hemställen

Mot. 1987/88

Bo4

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs
att riksdagen beslutar avslå prop. 1986/87:168 om slopade ränte-
bidrag vid överlåtelse av allmännyttiga bostadsföretag m. m.

Stockholm den 7 oktober 1987

Agne Hansson (c)

Kjell A Mattsson (c)

Rune Thorén (c)

Rolf Kenneryd (c)

Birgitta Hambraeus (c)

Ivar Franzén (c)